

Zafer Lehimler Afişlerinde Optik Formların Yanılsamaları

Illusions of Optical Forms on Zafer Lehimler Posters

ÖZET

Afişler tasarımcılar tarafından üretilen, yorumlanan veya biçimlendirilen görsel, işlevsel, iletişimsel ve estetik amaçlı olan tasarım ürünleridir. Afiş, yalnızca bir mesaj, bilgi ileten ya da bir ürünü tanıtan araç değil, aynı zamanda görsel bir hareketin ve tasarımcının tarzının da göstergesidir. Afiş diğer görsel kültür öğeleri gibi toplumla etkileşim haline geçerken aynı zamanda bir tasarımsal bakış açısı da sunmaktadır. Bu bakış açıları ise afişi bir tüketim malzemesi olmaktan çıkarıp bir sanat eseri haline dönüştürmektedir. Afiş tasarımcıları bazen içinde buldukları toplum ve sanatsal alanlardan etkilenecek bazen de kasıtlı olarak farklı formlara yönelim sağlayabilmektedirler. Bu yönelimlerin gerçekte mesajı iletmenin farklı yollarını bulma kaygısı olsa bile, tasarımcı mesajı verirken duyumsamaları da harekete geçirmektedir. Bu durum izleyiciyi duyumsamaları ile yorum yapmaya yönlendirmektedir. Afiş tasarımlarının yorumlanabilir olması ancak farklı bakış açılarıyla mümkün olabilmektedir. Bu bağlamda bu çalışmada Zafer Lehimler'in afiş tasarımlarındaki optik formların yanılsamaları görsel örneklerle incelenecektir.

Anahtar kelimeler: Afiş, Op art, Tasarımcı

ABSTRACT

Posters are visual, functional, communicative and aesthetic design products produced, interpreted or shaped by designers. The poster is not only a means of conveying a message, information or promoting a product, but also a visual movement and indicator of the designer's style. While the poster interacts with the society like other visual culture elements, it also offers a design perspective. These perspectives transform the poster from being a consumption material into a work of art. Poster designers are sometimes influenced by the society and artistic fields they are in, and sometimes they can deliberately lead to different forms. Even though these orientations are actually concerned with finding different ways to convey the message, the designer also activates the senses while giving the message. This situation directs the viewer to comment with their senses. Interpretation of poster designs is only possible with different perspectives. In this context, the illusions of optical forms in Zafer Lehimler's poster designs will be examined with visual examples in this study.

Keywords: Poster, Op art, Designer

GİRİŞ

İşitme ve görme gibi çeşitli duyuşal deneyimlerimiz, illüzyona yol açan koşullar üzerinde etkili olabilir. Bu anlamda yanılsama, algımızı etkileyen ve organizmamızın fizyolojik ve psikolojik süreçlerinde var olan bir kavramdır. Görme algısı hem bir yanılsamadır hem de varoluşun pek çok alanında karşımıza çıkan bir gerçektir. Bununla birlikte, bir yanılsama fikri, görme yeteneğimizi fiziksel ve duyuşal düzeyde farklı şekilde uyarır. Optik yanılsamalar fiziksel uyaranlara, görsel yanılsamalar ise beyin uyarımına bağlıdır. Bu durum nedeniyle araştırmanın optik ve görsel yanılsamaları iki farklı kategoride incelemesine karar verilmiştir. Sanatın tarihsel gelişimi içerisinde, sanatçıların somut ve soyut birçok ifadesinin görsel ve optik yanılsamayı yansıttığı kaydedilmiştir. Optik yanılsama fikri edebi ve sanat eserlerinde, özellikle "Op Art" hareketinde ortaya çıkmıştır. 1960'lardan beri izleyiciler, aralarında Victor Vasarely, Bridget Riley, Richard Anuszkiewicz ve Jean Pierre Yvaral'ın da bulunduğu çok sayıda sanatçının soyut resim ifadeleri sayesinde benzersiz görsel deneyimler yaşamışlardır. Basit geometrik şekillerin kullanıldığı sanat eseri, izleyicinin retinasını aşırı uyaran ve günlük modayı etkileyen bir göstergeye dönüşmüştür (Lehimler, 2015, s. 56). 1960'lı yıllarda Op art olarak bilinen olgu hem Amerika'da hem de Avrupa'da ön plana çıktı. Kısaca Op, bir görsel sanat eserinin titreşiyor veya titreşiyor gibi görünmesine neden olmak için optik öğeleri inceleyen ve kullanan bir soyut sanat biçimiydi. Algısal psikolojideki çağdaş deneyler önemli bir etki sağladı ve 1965'te New York'taki Modern Sanat Müzesi "Duyarlı Göz" başlıklı hareket üzerine büyük bir sergi başlattığında, uluslararası ilgi alanında Op sanatına odaklandı. Yirminci yüzyıl sanatındaki çoğu hareketin aksine, Op, özellikle moda ve tasarım alanlarında popüler kültür üzerinde ani bir etkiye sahip oldu. Op sanatının başlıca savunucuları Victor Vasarely, Bridget Riley olmuştur (http://www.artoftheprint.com/artistpages/neal_reginald_h_squareoftwo.htm). Optik Sanat'ın kısaltması olan Op Art, 1965'te Duyarlı Göz adlı bir sergiyle popülerlik kazanan optik illüzyonlarla ilişkilendirilen bir soyut sanat tarzıdır. Tipik olarak Op

Kainat Özpolat¹

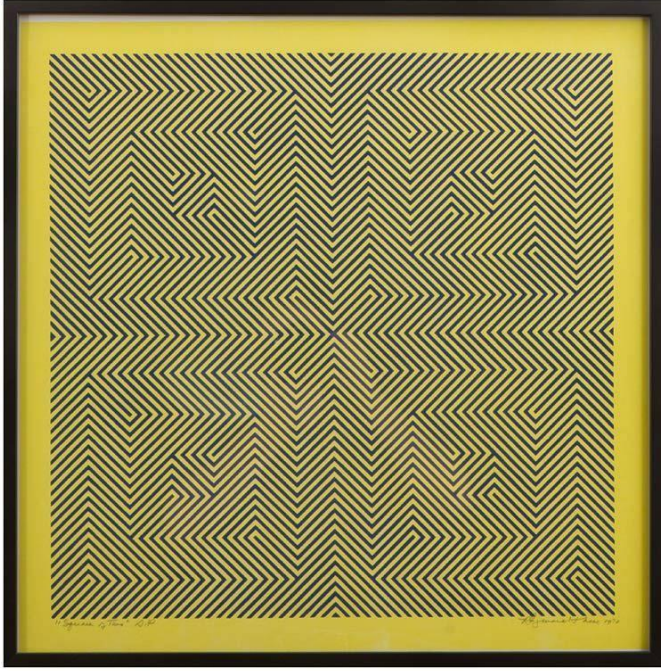
How to Cite This Article
Özpolat, K. (2023). "Zafer Lehimler Afişlerinde Optik Formların Yanılsamaları", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 9(74): 4226-4234. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/smryj.71340>

Arrival: 27 June 2023
Published: 31 August 2023

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Elazığ, Türkiye

sanatçıları, örneğin gizli görüntüleri açığa çıkararak veya bir hareket hissi uyandırarak “gözleri kandıran” sanat eserleri yaratmak için basit geometrik şekiller ve oldukça zıt renkler kullanırlar (Tiffany, vd, 2012, s.607).

Şekil 1 Reginald H. Neal (1965) tarafından hazırlanan Square of Two.

Kaynak: http://www.artoftheprint.com/artistpages/Neal_Reginald_H_SquareofTwo.html.

Reginald H. Neal'ın orijinal litografisi Square of Two, 1965 civarında New York'ta yüz baskıdan oluşan sınırlı sayıda yayınlandığı şekliyle düz dokuma kâğıda ve tam kenar boşluklarıyla basılmıştır. Bu izlenim, Associated American Artists of New York'un arşiv koleksiyonundan geliyor. Square of Two, Amerikalı sanatçı Reginald Neal tarafından yaratılan Op sanatının güzel, orijinal bir örneğidir.

Şekil 2 “H. P. Lovecraft” sergi afişi, Notter Vigne, 2007.

Kaynak: Tiffany, vd, 2012, s.607

Fransız tasarımcı Notter Vigne'nin Şekil 2'deki afiş tasarımı, optik yanılsama olarak nitelendirilebilecek örnek bir çalışmadır. Amerikalı korku yazarı Howard Phillips Lovecraft'ın "Common Space" kitabından esinlenen eserlerin yer aldığı serginin afişinde, siyah ve beyaz çizgiler arasındaki pozitif ve negatif oranı ile kafatası görüntüsü oluşturulmuştur. Optik bir yanılsama sonucu ilk bakışta belli olmayan bu görüntü, Gestalt'ın şekil ve zemin ilkesine dayalı olarak var olmayan bir görüntü gibi algılanmasını sağlar. Afişin yüzeyini ritmik bir

şekilde kaplayan çizgilerin siyah beyaz kontrastları, retinamızı güçlü bir şekilde uyaran ve beynimizde titreme, titreşim ve hareket izlenimi veren optik yanılsamaları çağrıştırır.

Görsel algılama organı gözdür. Görme, beynin uyaranları ve ışık kaynaklarından gelen görsel verileri değerlendirmesidir. Görsel algıyı etkileyen faktörler sayesinde farklı uyaranlar anlamlı bir bütün olarak algılanabilir. Gestalt psikologları bu faktörleri incelemiştir. “Görsel algı ve yorumlama açısından; 20. yüzyılda geliştirilen en önemli psikolojik teorilerden biri, 1910’larda Max Wertheimer, Kurt Koffka ve Wolfgang Köhler tarafından geliştirilen Gestalt algı psikolojisidir” (Yüksel, 2014, s. 10). Gestalt algı psikolojisi, görsel uyaranların sınıflandırılmasını ve organizasyonunu araştırmıştır. Gestalt psikologlarına göre algı organizasyonu, tüm uyaranların bir araya gelmesiyle oluşan izlenimleri içermektedir (Solso, 2007, s. 715). 1900’lerde Alman ve Avusturyalı psikologlar tarafından tanıtılan "gestalt" kavramı, temel olarak insan gözünün görsel deneyimi nasıl organize ettiğini ve algıladığını araştırır. Gestalt, Almanca koymak, yerleştirmek ve düzenlemek anlamına gelen stellen fiilinden gelir. Gestalt teorisi hafızaya, öğrenmeye, algılamaya, hatırlamaya ve problem çözmeye yenilik getirmiştir. Organize bir bütünün öğrenilmesi ve hatırlanması, ilgisiz parçalara göre çok daha kolaydır. Gestalt teorisine göre problemi bir bütün olarak anlamak ve çözümünü bir bütün olarak bulmak hızlı ve orijinal keşiflere yol açmaktadır (Özpolat, 2013, s.6). Görsel algı, bilginin görsel olarak analiz edilmesini ve anlaşılmasını sağlar. Dolayısıyla görsel algı, bilgiyle şekillenen ve öğrenme arzusuyla depolanan hafıza gerektirir. Bir belleğe sahip olmak görsel bilgileri depolar. Beynimizin bu faaliyeti, tasarımcının bilgiyi sonsuz bir şekilde sentezleme ve gerektiğinde yeniden yapılandırma isteğini destekler.

YÖNTEM

Bu araştırma Türkiye’de grafik tasarımın gelişimine katkı sunan tasarımcı Zafer Lehimler’in afiş tasarımlarının optik yanılsama özelliğindeki çalışmalarını kapsamaktadır. Bu nedenle tasarımcının çalışmalarına yönelik yapılacak olan bu araştırmanın verilerini toplamak için tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelinin temel özelliği geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımı olmasıdır (Karasar, 2005). Araştırmada ayrıca doküman analizi yaklaşımı uygulanacaktır. Kayıtlı bilgilerin bulunduğu basılı, görsel, elektronik ve diğer türdeki her türlü belgenin analizi bu bilimsel yöntemle incelenmektedir.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü ve Oxford Sözlüğü’ne göre belge; bir şey hakkında bilgi veren veya herhangi bir şeyin delili veya ispatı olarak kullanılacak resmi makale, kitap veya elektronik dosya olarak tanımlanmaktadır. Türkçe konuşanlar doküman analizinden “doküman incelemesi” olarak söz etmektedirler. Doküman analizi, tüm yazılı ve elektronik materyallerin sistematik olarak incelenmesini ve değerlendirilmesini içermektedir. Diğer nitel araştırma yöntemleri gibi, belge incelemesi de gerçekleri anlamak, ilgili kaygıları kavramak ve ampirik kanıtlar sunmak için verilerin analizine ve yorumlanmasına bağlıdır (Kıral, 2020, s.173).

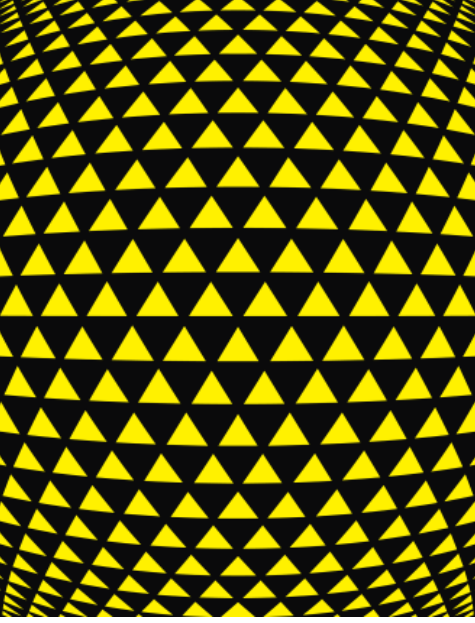
Bilgi ve belgeler niteliklerine ve içeriklerine göre sınıflandırılmalıdır. Metin tabanlı, görüntü tabanlı, işitsel tabanlı ve görsel-işitsel belgeler, çeşitli belge biçimleri arasındadır. diğer metin tabanlı kaynakların yanı sıra kitaplardan, raporlardan, sözlüklerden, raporlardan, günlüklerden metinler içerir. Haritalar, afişler ve fotoğraflar, resim içeren belgelere birkaç örnektir (Geray, 2006). Araştırmada tasarımcı Zafer Lehimler’in tasarımları incelenecektir.

TASARIMCI ZAFER LEHİMLER’İN OPTİK AFİŞLERİNİN İNCELENMESİ

Tasarımcı ve akademisyen Zafer Lehimler sanat hayatı boyunca Anadolu kültüründen etkilenmiştir. Tasarımcı üniversite eğitimi aldığı zamanlarda kendine has farklı bakış açıları geliştirmeye çalışan güçlü bir sanat kişiliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanat hayatını şekillendiren eğitim hayatından itibaren afiş tasarımı üzerine birçok denemeler yapmıştır. Bu denemelerin en kapsamlı olanı optik yanılsama üzerine yapmış olduğu afişleridir. Sanat hayatı boyunca ulusal ve uluslararası sanat ve tasarım etkinliklerinde yer aldı ve ödüller kazandı. Grafik tasarımcılar meslek kuruluşu üyesi olan Zafer Lehimler, Atatürk Üniversitesi Grafik Sanatlar Bölümünde akademisyen olarak görev yapmaktadır.

Zafer Lehimler’in kendi ifadesiyle; “Afiş tasarımında kullanılan pek çok görsel üslup vardır. Bir afiş tasarımcısının temel görevi, vermek istediği mesajın etkisini görsel olarak etkili hale getirmektir. Renk ve biçim oyunlarının sunduğu seçenekler her ne kadar sınırsızmış gibi görünse de tasarımcılar, görsel iletişim ilkelerinin sınırladığı bir alan içinde hareket etmek zorunda kalmaktadır. Çünkü, görsel iletişimin temel kuralı izleyiciyle diyalog kurmaktır. Dolayısıyla, afiş yüzeyinde algılanabilen ve dikkat çeken görüntülerin yer alması bir tür ön koşuldur. Özgün bir söylem arayışı, bu gerçeği göz ardı etmemize engel olamaz. Optik

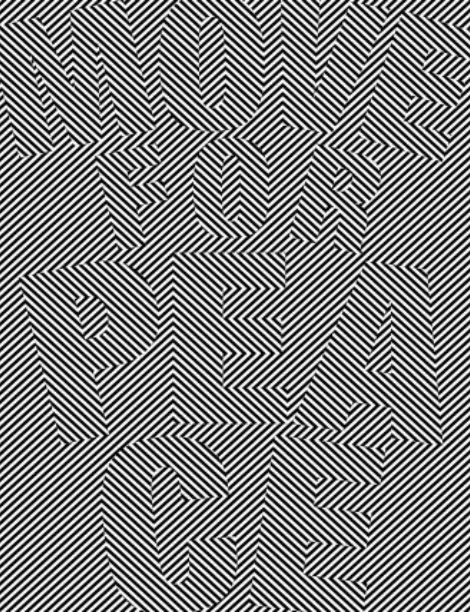
yanılsamalar ise bu açıdan farklı bir yere sahiptir ve afiş tasarımında çeşitli görsel etkiler yaratmak üzere kullanılabilen işlevsel bir yöntem olduğu söylenebilir” (Lehimler, 2015, s. 167).

Şekil 3 “Danger” sosyal içerikli afiş, Zafer Lehimler, 2013.

Kaynak: <http://www.afisarsivi.com/designer/profile13>

Bu afiş tasarımının çizimi, insanların neden olduğu ve gezegenimizi yutan radyoaktiviteye benzersiz bir yanıt vermektedir. Optik illüzyon, üçgen şeklini tekrar tekrar kullanarak radyoaktif bir işaretle karıştırılabilecek bir görüntü oluşturmaktadır. Tasarımcı etkiyi artırmak ve bu radyo aktif oluşuma tepkisel bir yaklaşım sergilemektedir. Burada afiş tasarımının izleyici üzerinde tekrar ve hacimsel yapısıyla bir baskı oluşturduğu söylenebilir. Aynı zamanda tekrar eden şekillerin dünya izlenimi vermesi dünya ile tehlike kavramını etkileşime yönlendirmiştir.

Şekil 4 “Move for Peace” sosyal içerikli afiş, Zafer Lehimler, 2014.

Kaynak: <http://www.afisarsivi.com/designer/profile13>

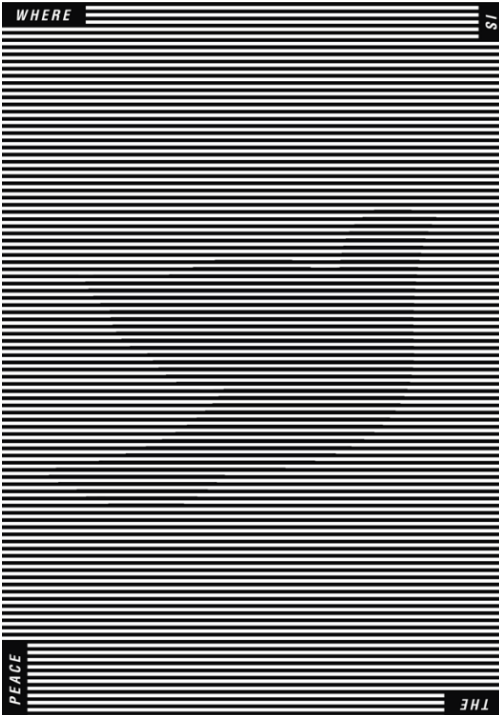
İnsanlar sosyal uyum istiyorlarsa harekete geçmelidir. Afiş tasarımında kullanılan optik yanılsama bu kavramı somutlaştırmaktadır. Optik yanılsamanın görsel dinamikleri olan çizgi ve siyah-beyaz değerler retinamızı aşırı uyularak titreşim ve hareket etkisi olarak beynimizde yaşanan hayali bir görüntüyü gösterir. Bu tür bir yanılsama, afişin arka planının doğrusal dokusu ve tipografide tekrar eden ters doğrusal yapısı tarafından sağlanır. Bu, afişin vurgusunu etkiler ve içeriğinin iletilmesine yardımcı olur. Barış için hareket kavramını tasarımcı görsel, tipografik ve optik bir üslupla izleyiciye ulaştırmıştır.

Şekil 5 “100 Years” unovis international poster contest, Zafer Lehimler, 2020.

Kaynak: <http://www.afisarsivi.com/designer/profile13>

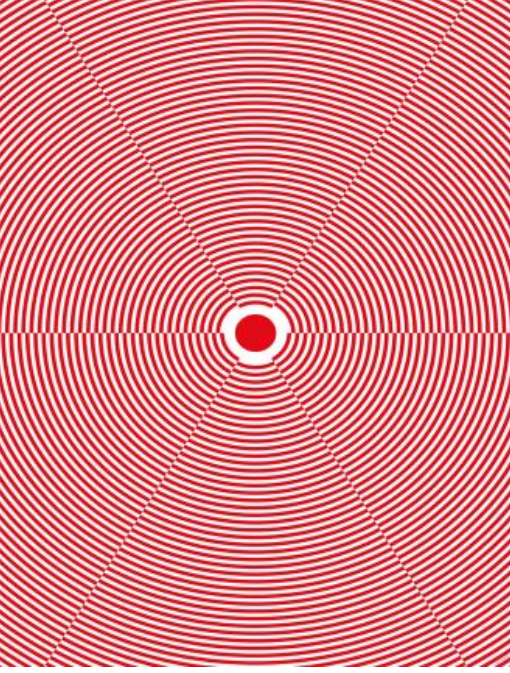
Afiş tasarımı yüz rakamının optik olarak yorumlanmasıyla ortaya çıkmıştır. Afişin tüm yüzeyi kullanılmıştır. Tasarımcı bu çalışmasını da optik olarak yorumlamıştır. Renklerin seçimi de anlamla bağ kurma üzerine yapılmıştır. Kırmızı ve siyah rengin tasarıma hakim renkler olarak seçilmesi algıyı güçlü kılma yönü olarak görülebilir. “100 years” afiş tasarımı geçmiş ile bu gün arasında bir bağ kurma gibi algı yaratmaktadır. Bunun sebebi geride kalmış yüz yılın kökleriyle bu güne bağlı olması ve optik yorumlamayla birlikte geçmişin geleceğe devam ettiği vurgulanmıştır.

Şekil 6 “Peace” sosyal içerikli afiş, Zafer Lehimler, 2013.

Kaynak: <http://www.afisarsivi.com/designer/profile13>

Bariş afiş tasarımı, savaşın gezegen üzerindeki yıkıcı etkilerini durdurmak için müdahale etme fikrini somutlaştırmaktadır. Anlam, afişte uzaktan görülen ve optik bir yanılsamayla çözülen "Kuş" resminin etkisindedir. Bu bakış açısı, sosyal bariş başarısızlığının doğrudan savaş zamanı yıkımıyla ilgili olduğu fikrine karşı çıkmaktadır. Tasarımcı optik üslubun zirvesine çıkmıştır. Sadece çizgisel tekrarlar ve iki kelime ile anlamın bu kadar etkili olması ancak iyi bir form inşa etmekle mümkün olabilir. Tasarımcı bu çalışmasında ne renk ile ne de karmaşık bir anlatım ile hareket etmemiştir. Zafer Lehimler’in bu tasarımı bu tarzdaki afişler için ders niteliği taşımaktadır.

Şekil 7 “Radiation” sosyal içerikli afiş, Zafer Lehimler, 2011.

Kaynak: <http://www.afisarsivi.com/designer/profile13>

Yaşam gerçekten de radyasyon nedeniyle önemli ölçüde tehdit altındadır. Afiş tasarımında tasarımcının ifadesiyle 11 Mart 2011'de Japonya'da meydana gelen deprem, tsunami ve nükleer santral faciasına dikkat çekilmiştir. Afişte radyasyon kavramı, yaklaştıkça izleyicinin retinasını çalkalayan resim efektiyle ilişkilendirilmiştir. Yakından bakıldığında afişin görüntüsü izleyeni üzmemektedir. Radyasyonun insanlar üzerinde benzer bir etkisi olduğuna inanılmaktadır. Radyasyon aktif bir bölgeye yaklaştığımızda artık bizi tehdit etmektedir. Bu tür bir görüş, optik illüzyona dayalı hareket algısı tarafından sağlanmaktadır. Tasarımcı çalışmasında kırmızı rengi kullanmıştır bu durum tehlike algısını güçlendirmektedir.

Şekil 8 “Scream” sosyal içerikli afiş, Zafer Lehimler, 2013.

Kaynak: <http://www.afisarsivi.com/designer/profile13>

Edvard Munch'un “Çılgılık” eseri “Scream” sosyal içerikli afişe ilham kaynağı olmuştur. Ölümle ilgili bu afiş tasarımında, Dünya üzerindeki tüm yaşamı yok etme ve genetik mirasını yok etme potansiyeline sahip bombaların etkisine dikkat çekilmektedir. Afiş, çizginin tekrar eden şekli ile gözlemciye titreşim etkisinin nasıl hissedildiğini göstermektedir. Bu hayali temsil algıyı güçlendirmektedir. Tasarımcı özellikle seçtiği renkler ile mesajı etkili hale getirmiştir. Bu durum ölümün afiş yüzeyinde anlamlandırılmasına katkıda

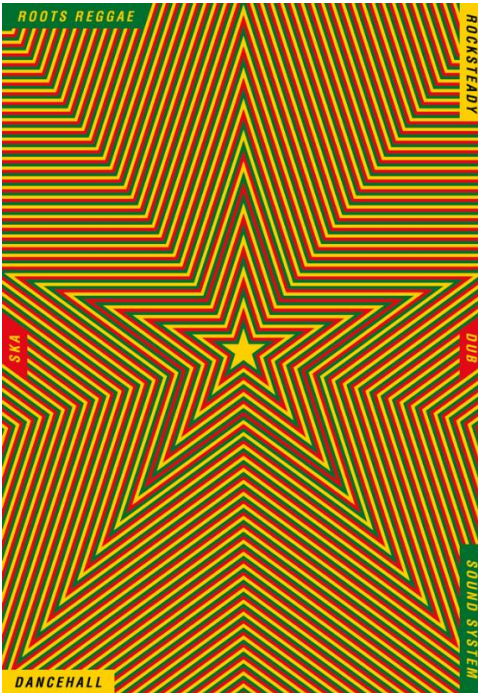
bulunmuştur. Zafer Lehimler üslup olarak bazen geçmiş sanat eserlerinden ilham alarak o eserlerden hareketle etkili görsel anlatım biçimi ortaya çıkartmaktadır. Bu eserinde tasarımcı ifadeyi güçlü kılmanın yolu olarak tekrar eden çizgilerle izleyici üzerinde tam etki sağlamıştır.

Şekil 9 “Solidarity” sosyal içerikli afiş, Zafer Lehimler, 2012.

Kaynak: <http://www.afisarsivi.com/designer/profile13>

Bu afiş, Grafist 16 kapsamında planlanan ve projenin açık Facebook sayfasından yayınlanan “Kalimera Mellon” afiş projesi için hazırlanmıştır. Yunanistan’ın ekonomik krizi ışığında, afişte tasarımcı dayanışmasının gerekliliğini vurgulamaktadır. Odak noktası olarak, afişte Yunan bayrağının artı simgesi tasvir edilmiştir. Aynı zamanda artı simgesi bir sarmalın içerisinde yer almaktadır. Bu durum afiş tasarımında farklı anlamlandırmaları da beraberinde getirmektedir. Ekonomik anlamda kuşatılmış artı simgesi ve orada yaşayan insanların çepçevre sarılması bu olumsuzlukları güçlü bir biçimde anlatmaktadır. Afiş tasarımında tipografi kullanımı da bu sarmal yapıyı güçlü hale getirmiş diyebiliriz. Tasarımcı bu çalışmasında da optik anlatımı çok etkili bir biçimde kullanmıştır.

Şekil 10 “Star” kültürel afiş, Zafer Lehimler, 2012.

Kaynak: <http://www.afisarsivi.com/designer/profile13>

Afişin merkezinden çıkan yıldız şekli lineer yapısıyla beynimizde hareket algısına neden olan bir optik yanılsama yaratmaktadır. Müzik fikri bu optik illüzyonla ilişkilendirilmiştir. Bu afişin gösterildiği alanda reggae müziği çalarken afişin müzikle tempo tuttuğu görülmektedir. Afişin sarı, kırmızı ve yeşil renk şeması Jamaika'yı ima etmektedir. Afişin illüzyon etkisi, uzaktan sarı renkte görünen yıldız gösteren bir yapıdadır. Tasarımcı diğer çalışmalarında da zaman zaman kullandığı kompozisyon oluşumunu bu çalışmasında da yapmıştır. Araştırmada özellikle optik formların oluşumu çizgisel tekrara dayalı bir yapı olduğundan zaman zaman bu denemeleri başarıyla hayata geçirmiştir. Önce yapı üzerine bir inşa anlayışı oluştuğunu söyleyebiliriz. Yapı oluştuktan sonra anlamlandırma ve optik hareketlenme ustalıklı sağlanmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İletişim tasarımında optik yanılsama yaklaşımı kullanılarak yapılan tasarımların amacı, sanatsal anlatım tekniklerini kullanarak mesajı daha hızlı ve etkili bir şekilde iletmektir. Optik illüzyonun amacı aldatmak ve kafa karıştırmak olmakla birlikte nesnel olarak görülebilen görseller de sağlamaktır. Tasarımcılar, biçimlerin sadece retinaya düşen görüntülerle algılanmadığını, bilgiyle paralel olarak değiştiğini göz önünde bulundurarak, bilinç düzeyinde olmasa da genel ve özel olarak izleyicide çeşitli çağrışımlar ve ifadeler ortaya çıkarmaya çalışmaktadırlar.

Optik illüzyonlar mevcut olduğunda görsel mesaj daha güçlü hale gelmektedir. Bu, her afiş tasarımının içermesi gereken bir bileşendir. Optik yanılsamalarla oluşturulan görüntüler, zihnimize belli bir mesajı iletmek için gözlerimiz ve beynimiz arasındaki etkileşimi tersine çevirmeye çalışmaktadır. İzleyiciye bir mesaj vermek, afiş tasarımının temelini oluşturmaktadır. Afiş tasarımında optik illüzyonların kullanılması, iletilmekte olan mesajın etkisini artırmaya yönelik bir anlayıştır. Afiş tasarımında kullanılan optik illüzyonlar incelendiğinde, görselin aşırı uyarılmasından kaynaklanan illüzyonların ikisi arasında bağlantı kurmada daha başarılı olduğu söylenebilir.

Tasarımcı ve akademisyen Zafer Lehimler optik anlamı oluşturmada etkili mesajlar üretmiştir. Günümüzde fark yaratan etkisi yüksek afişler tasarlamayı başaran ve izleyici üzerinde etki oluşturan bir tasarım üslubu ortaya koymuştur. Tasarımlarını bilimsel bir bakış açısıyla başlattığı ve görsel iletişim unsurlarını yalın bir biçimde tasarımlarına aktardığını söyleyebiliriz.

Tasarımcı bilimsel yaklaşımla durum değerlendirilmesi ve bir problem yaklaşımı ile afişi bilimsel bir probleme çözüm arayışı ile izleyiciye ulaştırmıştır. Grafik tasarım ürünü olan afiş tasarımlarını tüm duyu organlarını çalıştırarak anlatabilme durumu sadece iyi bir tasarım fikri oluşturma ile ortaya çıkabilir.

Tasarım fikri araştırma gerektiren bir süreç olduğu için tasarımcıların bir çoğunun kullanmadığı bir durumdur. İyi tasarım iyi bir fikir mutfağından çıktığında istenilen etkiyi hedef kitle üzerinde oluşturabilir. Bu açıklamaya en güzel örnek olarak Zafer lehimlerin afiş çalışmalarını gösterirsek abartmış olmayız.

Tasarımcı ve akademisyen Zafer Lehimler çalışmalarının grafik tasarım eğitimi alan öğrencilere ilgili derslerde gösterilip yorumlanması, yetiyecek tasarımcıların üsluplarının oturmasına kaynaklık edebileceği önerilmektedir. Türkiye ve dünyadaki farklı yaklaşımı grafik ürünlerinde sergileyen tasarımcıların araştırmacılar tarafından incelenmesi literatürün zenginleşmesi bakımından önerilir.

KAYNAKÇA

- Geray, H. (2006). Toplumsal araştırmalarda nicel ve nitel yöntemlere giriş iletişim alanından örneklerle. Ankara: Siyasal.
- Karasar N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Nobel Yayınları.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(15), 170-189.
- Lehimler, Z. (2015). Afiş tasarımında optik yanılsama. (Tez No. 391309) [Sanatta yeterlik tezi, Marmara Üniversitesi- İstanbul].
- Özpolat, K. (2013). Görsel İletişim Tasarımı Bağlamında Bir Eğitim Dergisi Tasarımı İçin Öneri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Elazığ.
- Solso, Robert L ve diğerleri, Çev. Ayşe Ayçiçeği- Dinn, Bilişsel Psikoloji, Bayrak Matbaacılık, İstanbul, 2007, 715 S.
- Tiffany C. Inglis, Stephen Inglis, Craig S. Kaplan, (2012) Op Art rendering with lines and curves. <https://doi.org/10.1016/j.cag.2012.03.003>.

Yüksel, İ. (2014). Seramik Yüzeylerde Görsel Yanılsamalar. (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Seramik ve Cam Tasarımı Anasanat Dalı. İzmir.

http://www.artoftheprint.com /artistpages/neal_reginald_h_squareoftwo.html

<http://www.afisarsivi.com/>

https://ars.els-cdn.com/content/image/1-s2.0-S0097849312000428-gr4_lrg.jpg